

ERDÉLYI HIRADÓ.

Országgyűlés tekintetéből folyó évi majus 15-től december végéig rendkívüli előfizetést nyitunk.

Előfizetési díj az irt időre, postán hetenkint négyszer küldve nyolcz- kétszer küldve pedig hét rft 30 kr. p. p.

Április elejétől való számokkal már nem szolgálhatván, hasonló nehézség kikerülése végett siető megrendeléseket kérünk. Szerk.

Tartalom. Kinevezés. Uraim! Országgyűlés. Kolozsvár. Balázsfalva. Közepszót-nok és Zilah. Erzsébetváros. Igazítás. Hírfüzér. Külföld. Hirdetm.

Kinevezés. K. kamara főpénztári hivatal első imoka Plaff János fensőbb helyről ugyanottan pénztári hivatalnökká lón előléptetve.

Uraim! 1834-ben királyi hivatalos valék 's az ellenzék nemes phalanxának szárnyán vívtam: azóta 14 hoszu, eseményteljes év gördült le 's én többekkel, kik politikai hitvallásukat, martiromság 's üldöztetés daczára, szüzen megtartották, ki valék törvénytelenül a' királyi hivatalosok sorából töröltetve, 's hazámnak más pályán kívántam hű szolgálatot tenni. Most ama kormány, gyávákat rettentő büntetéssel 's a' kicsinyes hiuságot legyező jutalommal kezében, megbukott; 's én újra itt vagyok e' falak közt, régi barátim 's elvrokonaim közepette, ugyan azon ember lényegben és modorban, ki 1834-ben nem egyszer adott hangot az idők intó szavának. 'S valamint akkor, ugy most is, távul minden kitüntetési vágytól 's minden hiuságtól, egyedül jó szándék 's tiszta hazafiság az, mi kiszűt e' néhány sorra felhívni a' figyelmet.

Első felvonásában vagyunk azon nagy világtörténeti drámának, melynek honunkra nézve békes és dicső kifejlése minden jobb okajása.

A' szerencse mellett, mely szembetűnőleg részünken volt, az ellenzék változatlan hűségű tagjainak, 's a' lelkes, mivel és lovagias szellemű fiataloknak sikerült békes uton 's vér nélkül kivívni azt, a' mit a' gondviselés (e' legkövetkezetesbiké a' hatalmaknak) ritkán szokott a' nemzeteknek ily olcsó áron adni.

Az ország egy szelétől a' másikig, minden oldalról elhatározottan nyilvánult a' rokonszenv az unio, szabadsajtó, közteherviselés, urbéri viszonyok megszüntetése, szóval a' pesti 12 pont iránt: nincs oly korlátozott elméjű egyéniség egész Erdélyben, ki komolyan merne az unio sikerén kétkedni. Győztünk tehát és e' győzedelmet megérdemeltük; mert mig szükség volt reá, lelkesen agitáltunk a' törvényesség korlátai között; most miután a' nagy ügy kivivatott, alkotmányos férfiakhoz illő komolysággal igyekezzünk a' rendet és közbátorságot fentartani.

De vannak álproféták köztünk, emberek, kik a' régi pecsovics idöket oly igen nehezen feledhetik, 's kik itt ott, különböző álarczok alá rejtözve, czifrábnál czifrább híreket terjesztenek, kik most midön nemzeti életünk legfontosabb átmeneti perczeit éljük (a' közidőt a' jövőnkrol határozó országgyűlésig) nem átalják a' tudatlan népet bujtogatni, 's a' helyett, hogy velek a' dolgok valódi állását megértetnék, öket épen legjobb barátjaik ellen lázítani. Szégyen gyalázat, hogy ily bitang emberek még léteznek, kik a' régi pecsovicskor leáldozott dicsősége vesztét el nem tudván szívelni, még pár kétségbe esett kísérletet tesznek, barátinkat, a' népet ingerültségbe hozni ellenünk.

Egy általában azt hiszem, hogy most mindazok, kik a' jelen criticus közidő jelentőségét fel nem fogva, bár a' legjobb szándékkal, azt hiszik, hogy agitatio még szükséges, akaratlannul martalékul esnek azon jezsuitai álarczos mes-

terkedéseknek, a' pecsovics egyívők részéről, melyek oly sokszor már vizre vittek. Tartasuk szemmel ezen ügyvivőket, kiknek korlátozottabb elméjű néhányai még itt ott hetvenkednek.

Jelentsük ki nyiltan a' népnek, hogy mi közterhekben a' néppel akarunk osztozni, az urbéri viszonyokat megszüntetni, szóval mindazon rágalmakat tetteleg megczáfolni, melyek azok által gyártatnak, kik köznépünket szeretnék elhívetni, hogy létezhet ország, mely egymást pusztító haramia bandákból áll, 's hogy létezhet uralkodó, ki mint harambasa vérengző csoportok felett kívánna uralkodni.

Ujra mondom: szégyen, hogy ily emberek léteznek, 's hogy saját százados hanyagságunk miatt, a' nép, fájdalom, az értelmiség oly alanti fokán áll, hogy ily sötétben huhogó baglyok itt ott hitelt nyernek.

Igyekezzünk a' népet meggyőzni arról, hogy mostani körülményeinkben a' csend 's közbátorság fentartása öszszes érdekeink egyik legfőbb teendője.

Minden, a' mi e' fontos perczekben az érdekeket szétágoztatja, 's azon magasztos célától elcsatornázza, melyre törekedünk, bün a' haza ellen; azért mindenek felett higyük azon férfiakban, kik most a' kormány élén állnak, 's ezek: a' felelős ministerium tagjai. Alkotmányos életrei teljes korúságunkat semmivel sem bizonyíthatjuk inkább, mint alkotmányos erényekkel.

Ezek legnemesbiké pedig a' hatalomra vágy 's a' hiuság minden incselkedéseinek legyőzése. Ám legyünk közemberek, erősek és kitartók. Előlegezzük bizodalunkat azon férfiaknak, kik — bizony mondom — több abnegatioval, mint dicsvágygyal vállalták el azon dicső, denehéz állást, mely soha sem volt 's alig leend valaha több és kényesebb feleletteherrel öszszekötve, mint most.

Tartozunk e' neveknek, melyeket az öszszes nemzet hoszszu évek során át kegyelettel ölelt, hittel és bizodalommal; higyük tehát nekik, mert magunkban hiszünk! De ha a' magas tetön hol állnak, szédülés környezné öket, ha legkisebb árnyéklafa az alkotmányellenes zsarnokoskodási vagynak tűnnék fel működéseikben, akkor idézzük öket az igazság, 's törvény korlátai elé 's bánjunk velök érdemük szerint. Mig okot nem adnak bünhődésre, szeressük öket, bizzunk bennök, 's igyekezzünk mindenkép könnyíteni nekik a' nehéz feladat megoldását.

Itt pedig, mig az országgyűlés megnyílik, egyeztessük eszméinket, gondolkozzunk a' legczélszerűbb módokról, az unio nagy kérdését 's nagy tényét minél egyszerűbbé, minél gyorsabb kivitelűvé tenni. Cselekedjünk a' szerint, hogy ezen országgyűlés az utolsó erdélyi országgyűlés legyen 's a' legrövidebb; hogy közös országgyűlésünkben, Buda-Pesten, minél előbb együtt tanácskozassunk a' nemzeti ujraszületés fontos részletein.

Kormányzónk 's a' kormányzék öszszes tagjai emancipálták magokat azon cancellariának régen bitortott hatalma alól, mely lassankint ügyvivői 's közvetítői állásából kiemelkedve, törvénytelenül a' kormányzék fölébe helyezé magát, 's a' felett káros, önkényes ha-

talmat gyakorlott: az országgyűlés hatáskörjé ki van tűzve. Mi a' kormányzónak 's a' helybeli kormányznak ezen erélyes 's önálló tettét méltányoljuk, 's azt hiszem, hogy mig az országgyűlés kinyílik, 's mig az unio ohajtott ténye életbe lép, mutassunk bizodalmat kormányzónk 's a' kormányzék iránt mindaddig, mig a' bizodalom csökkentésére helyes okot nem ad. E' bizodalmat a' közcsend igényli 's az eddigi loyaltásunkkal öszszhangzásban van.

'S most végül néhány szót a' demonstratiokról. Megvallom, nem tudom mi helyes okot hozhatna fel valaki az ellen, hogy az istenben boldogult, néhai pecsovics kormány azon egyéniségei ellen, kik még mindig hadi lábön állnak ellenünk, a' kinek tetszik ne demonsztrálhatna; ellenben hogy mi okon adnánk mi tökéletesen elhamvadt pecsovicsoknak oly fontosságot, hogy rólok országos notitiát vegyünk, azt át nem látom. Nyugodjanak politikai ravatalaik alatt csendes békeségben; én részemről semmi tréfát nem találok benne, mint a' sakál, pecsovics cadavereket kikaparni sirjaikból, 's az istenadta kedves szabadság légét pecsovics büzzel terhelni.

Ha pedig vannak a' régi burocracia nap-szamosai között olyanok, kik nem csak jószándékkal, de lelkesedéssel tudnak, megbukott rendszerük után, az ujonszületett hon nemes zászlói alatt vivni, jöjjenek, 's ha eleinte kötve hiszünk nekik, mint a' székely mondja, cselekedjenek úgy, hogy minél előbb testvéreket ölelhessünk bennök! 'S ne feledjék, hogy az ellenzék férfiai soha sem örülnek kicsinyes bossznak, 's több lovagiassággal birtak mindig, mint, hogy a' felülkerekedett gyávaság modorában legyőzött 's fegyvertelen ellenségen bosszat tudnának állani! Tegyük önök, mostani 's egykori pecsovicsok, kezeiket sziveikre, elmondhatják-e önök is ezt irányunkban?

Józsika Miklós.

Országgyűlés. Mikor a' ministerium ügyében érkezett elsőleiratot előbb elegeyes, azután alsóházi ülésben felolvastván, kerületi tanácskozás alá vették, Kossuth L. főlemelte dörgő szavát, dörgöböt 's hatályosbat mint bármikor. Részletekbe nem bocsátkozom, de kimondom, hogy ezen leirat lázasztó gúny 's könnyelmű játékúzás a' trónnal, a' hazával. És kik üzik e' játékot? E' perczben is, midön az adott királyi szó szerint ő felségének más tanácsadója nem lehet M.ország ügyeire nézve, mint a' kinevezett első felelős minister, gróf Batthyány Lajos, — még folyvást Lajos főherczeg, kinek erre semmi legkisebb joga nincs, mert nem ül trónon, nem is koronaörökös, nem is nádor, — 's meg gróf Hardigok, Windischgrätzek 's isten tudja még kiknek befolyásától függnek dolgaink. Ezt látva kinyilatkoztatom, hogy teljes bizodalmat helyezek ugyan a' főherczeg nádor férfias elszántságában, ki a' dolgot rendbe hozni ígérte, 's remélem, hogy adott szavát lehető legrövidebb idő alatt beváltja; — de ha ez nem történik, akkor veszenek számot magokkal, kik e' dolognak okozói voltak, 's én Apponyt, Józsikát, Wirknert hazaárulással vádolva proscibáltatni kívánom. — A' hatalmas szavakat szünetlenül a' legmélyebb indignatio haragos zaja szaggatá,

's a' felemlelt nevek felett a' hallgatóság átkai törtek ki.

Az országos rendek újabb tanácskozás alá vevén az unio ügyét, az általunk már közölt törvényjavaslat helyett mindkét ház közös meg-egyeztetésével imez újabb javaslatot terjesztették kir. megerősítés alá:

Törvényjavaslat Magyarország és Erdély egyesítéséről. A' magyar koronához tartozó Erdélynek Magyarországgal egy kormányzás alatti teljes egyesülését, nemzetegység és jogazonosság tökéletes jogalapon követelvé, a' két testvérhon érdekeinek a' közelebb tartandó országgyűléseni képviseltetését pedig a' jelenkor eseményei sürgetőleg igényelvén: ezek sikeresítésére határozatlik:

1. §. Az erdélyi mult országgyűlésre meghívott kir. hivatalosok a' magyarországi főrendi táblán ülésel és szavazattal ruháztatnak fel, ide nem értvén a' kir. kormányzók, kir. ítélőtábla tagjait és katonai egyedeket. 2. §. Erdélyt — a' viszszakapcsolt részeket ide nem értve — a' legközelebbi közös hongyülésen 69 szavazat illeti. — 3. §. Ezen szavazatok a' törvényhatóságok között következőleg osztatnak fel: a' kilencz magyar, öt székely és tizenegy szász megyét, székeket és vidékeket, valamint Kolozsvár, Maros-Vásárhely és Fejérvár szabad kir. városokat kétkét, összesen 56 szavazat, a' többi képvisleti jogot gyakorló várost — számszerint 13-at, egyenként egyegy szavazat illeti. — 4. §. A' felelős ministerium kötelességévé tétetik, hogy minden kitelhető törvényes eszközt felhasználva, magát úgy az e' végett a' mult erdélyi országgyűlésen kinevezett bizottsággal, mint szinte az Erdélyben hovahamarább öszszegyűlendő országgyűléssel értekezésbe tegye; mindenestre pedig az egyesülés teljes végrehajtására szükséges lépéseket tegye meg, mint szinte e' tárgyban kimerítő törvényjavaslatokat terjesztvén a' legközelebbi hongyülés elébe, vezérelvül mondatván ki, miszerint: 5. §. Magyarhon Erdély mindazon külön törvényeit és szabadságait, melyek a' mellett, hogy a' teljes egyesülést nem akadályozzák, a' nemzeti szabadságnak és jogegyenlőségnek kedvezők, elfogadni 's fentartani kész. — 6. §. A' fenebbi rendelkezés mind a' kir. hivatalosokra, mind a' képviselőkre nézve csak a' közelebbi magyar hongyülésre terjed, azontul az erdélyi érdekek képviseltetésének elrendezése azon egyesült törvényhozás feladata leend.

E' törvényjavaslatot ő felsége, apr. 10-én felolvasott kir. leiratánál fogva, azon kijelentéssel erősítette meg, hogy Erdélynek az 1. 2. és 3. §§. szerint a' közelebbi országgyűlésen gyakorlandó részvéte, az itteni (már kihirdetett) országgyűlés beléegyezésétől feltételeztetvén, Erdélynek e' szabadsága a' 6. §-ban nyilván fejeztessék ki.

Ő felségének ezen észrevételét az országgyűlés elfogadván, a' törvényzikket ahoképest módosította.

Részünkről e' törvényzikk elemzésére később visszatérni szándékozván, ez uttal általánosán csak annyit jegyzünk meg, hogy mi ebben anynyi testvéries csatlakozást, felkarolási jó akaratot, 's provincialis érdekeink iránt csaknem tulságosan méltányos kiméletet látunk, miként, ha mégis lenne Erdélyben oly ember, ki az egyesülés kérdését, Erdély külön országgyűlésén, a' feltételezgetés hoszsza-dalmas és kétes terére vinni nem áttalaná, az ilyenről, ha nem tébolydába való, a' hon és uralkodó ház érdekeit kockáztató rosz akaratnál egyebet fel nem tehetünk.

Apr. 8-ki kerületi ülésben egy szerb küldöttség petitiót nyújtott bé, hō méltánylatát fejeztvén ki a' magyar nemzet és törvényhozás iránt.

Apr. 9-én pedig a' bécsiek, mintegy 50 tagból álló küldöttsége tolmácsolá, magyar nyelven, küldőinek meleg rokonszenvét.

Ő felsége a' király, Ferencz Károly és Ferencz József kir. főherczegek kísé-

retében, apr. 10-n esti 6 órakor Pozsonyba érkezett 's más nap, a' törvények szentesítése után a' rendiség elvén alapult országgyűlések legutolsóját bézárta.

Ő felségének Pozsonybani elfogadásáról a' B. H. azt írja, miként a' fejedelem magyar földön nagyszerűbben fogadva soha sem volt.

Kolozsvár apr. 17. Városunk tanácsa 's a' közelebbi napokban 66 városnegyedi képviselővel szaporított választó közönségemai napon közgyűlést tartván, meghatározták, hogy a' már kihirdetett erd. országgyűlésre kir. biztosul nádor ő fenségét kérjék, 's e' végett felírjanak nádor ő fenségéhez, a' ministerelnök-höz 's a' kir. kormányzókhoz; kérésök partolására a' többi törvényhatóságokat körlevel útján szólítandván fel.

A' két hon egyesülését tárgyzó magyar-honi törvényzikket feltétlenül elfogadták.

A' többi törvényzikket azonnal, a' mint az unio ki lesz mondvá, alkalmaztatni kívánják Erdélyre is.

Az egyesülés teljes végbementéig a' kir. kormányzók, a' magyar ministerium közvetlen felhatósága alatt, jelenlegi hatáskörében meghagyandónak vélik. (Tehát semmi udvari cancellaria; hanem: Felső, magyar ministerium, és kormányzók.)

A' közelebb leendő követválasztásban részt veendének a' 11 városnegyed hat-hat képviselői is. A' választó egyszersmind választható 's a' választás titkos szavazással vallásra való tekintet nélkül leend.

Balászfalva, apr. 11. Megbocsáthatlan polgári bünt követnék el, ha még tovább is hallgatnék, 's az e' vidékben olykor felmerülő érdekes eseményeknek a' lehetőségig rövid elősorolására, mint veterán levelező, nem kérnék ezennel is egy kis helyet az E. H. minden jót és szépet hofiason felkaroló hasábjain.

Legelőbb is e' kérdésre: a' mindenfelől árképpen tördülő mozgalmi hírek közepett, miképp viseli magát Balásfalva, az erdélyi g. e. lakók Mekkája? Egyszerűen felelem, miképp természet elleni volna hinni és ki nem mondanai, hogy itten is megrendültek és tanakodni kezdetek teendők iránt, de lázas kitörés nem történt; legyen hála a' körülünk örökös nemtőnek és sokszerű tapasztalatokban megöszült nagyaink okos tapintatának, mind eddig teljes béke uralkodik, és hogy ez továbbra is biztosított, arról bizonyít egy az oláh nép helyzetét higgadtan felfogó, szelid modorban szerkesztett, 's nagy érdemű fött. mélt. püspökünk L. Lemény János urhoz intézett felirat, aláírva a' helybeli tanárok nagyobb részétől, kik a' mult hó 28-kán nagyjaik jelenlétében tartott törvényes gyűlésből kelt feliratban megemlítve az Európaszertei forradalmi mozgalmakat, melyek következtében népjogok vivattak ki, ők is tehát egész hódolattal reménylik, miszerint a' közelebről megnyilandó hongyülés alkalmával az e' honban alkotmányos jogokkal nem bíró oláh nép részeltetni fog alkotmányos jogokban, hogy annak minden fia valóban honpolgárának mondhasssa magát, 's legyen a' mi ahoz rendületlen forró szerelemmel kösse, 's esdenek továbbá, hogy e' részben püspökünk — mint eddig fényesen megmutatta — bathatos szót emeljen, ott a' hol helye van; meggyőzvé egyszersmind ő méltóságát arról, miszerint a' tanárok a' kezeik alá bizott ifjuság békes magaviseletben tartására képeseknek érzik magukat, mit fiai alázatossággal kérnek is felsőbb helyre juttatni. Mi a' mult héten megis történt. Ime röviden ez, a' mi itt esett, előadva egyszerűen, bombasticus kifejezések nélkül. Itt minden a' hon javát szíven viselő tanár lélekben járó kötelességének tartja, a' külesemények felől, tévhitre nem vezető tudósítást adni, és minden vétkes alkalmazásától a' másutt törtéteknek a' tyai tanácssal távol tartani az ifjuságot, mely a' husvétii ünnepekre holnap haza fog bocsátatni, kíséretében az előjárók részéről intések-

nek, hogy magukat otthon is békesen viseljék. 'S adja is a' népek istene, hogy önző czélokot leső csáboknak, vivatózást szerető agyafurtaknak, 's hon és unio ellenes felhívásoknak hitelt ne adjanak.... Midőn ezeket írom, figyelmem az E. H. 344 számú 218 hasábjáni m. gy. monostori levélre esik, melyben többek közt a' népet békítő püspöki körirat ki nem maradását remélik. Miben a' levél tisztelt írói nem is csalatkoztak, mert innen a' püspöki hasonczélu körirat megment minden illető esperestnek, és megérdemli, hogy itt helyet foglaljon, a' mint következők:

„Krisztusban tisztelt aa. fia! Figyelmünkét a' körülünki veszélyes körületekre fordítva, nehogy a' mindenfelől egy vagy más alakban keringő beszédek és hírek által a' ránk bizott nép békétlenség- és félelembé ejtessék, vagy pedig előre meg nem fontolt vakmerőségre vetemüljön, felelőségünkkel járó gondviselés- és felügyelésnél fogva, aa. fiaságtoknak szívökre kötjük, hogy önmaguk és megye kerületeik papjai által örködjének, és hol észrevénnék, hogy ne talán béke és közcsend háborító előitéletek 's mende mondaik keletkezne- nek, jutassák eszükbe mindeneknek váltáságunk alapítójától a' keresztényeknek adott parancsot, hogy adjuk meg a' császárnak, mi a' császáré, 's megint engedelmeskedjünk a' felettünki hatalmasságoknak, 's békén várjanak a' törvényt életbe léptető kormánytól, meggyőződvé, miképp a' hoszsas várakozás után bizonyosan meg fognak vigasztaltatni, könnyítést 's jogokat nyerni, melyek minden nemzetbelinek vallás különbség nélkül egyaránt ígértetnek. Csupán csak ezen uton remélhetünk jognyerhetést, más uton pedig nem alap nélkül félhetünk, hogy nyeres helyett veszünk. Az az esedeznünk, kérnünk kell, és (tekintve a' körületeket, melyek közt állunk) nem gondolhatjuk erőszakkal kinyerhetni a' jogokat, melyeket rég óta ohajtnak. Melyeknek az Istentől adott bölcseségnél fogva jó figyelmeztetéssel teljesítése végett aa. fiaságot megbizzuk. Balásfalva, (apr. 1.) mart. 20.“

Ez tartalma a' püspöki, nyomtatásban már szétküldött köriratnak, mely bizonyosan el nem tévesztendő hatását, mit mindnyájan szívünk mélyéből ohajtnak. Mi a' hon egyik végétől a' másikig lelkesültséggel fogadott „unio“-t illeti, hogy itt mi érzellemmel vannak iránta, tanúsítja a' helybeli ujság LXV-dik számában megkezdett political cikik, mire az E. H. t. cz. szerkesztősége eddig alkalmasint figyelemmel volt. *) Én e' sorok igénytelen írója ez uttal általánosán kívántam írni kerülve a' szörszálhasogató részletességeket. Végül csak annyit kívánok még megjegyezni, miképp itt a' városi lakosság részéről is béke van, a' várakozások igaz feszültek, de nem hogy kitöréstől lehessen félni; azt a' jó tapintatu okos bánásmód eltartóztatandja. Éljen hát az unio, éljen! hiszen mi oláhokul a' magyarokkal a' nagy Hunyadiakban már rég egyek vagyunk. Adja a' menynevei alkotó, hogy a' tavasz virágait a' nyár békés gyümölcsökké érlelve, az ősz mindnyájunknak éh- és szomjcsilapító gyümölcsökkel kedveskedhessék. M. J. Gy. (**)

Középszoln. megye és Zilah. (Vége.) Olvastatván a' fens. nádornak a' magyar felelős ministerium alkotásáról értesítő leirata, az többszörös és szünni nem akaró éljen kiáltásokkal fogadtatott. Örömmel vettük a' B. E. alispán által előmutatott ministeri körlevelet

*) Olvastunk egy pár igen derek' cikket az idézett lap 75. és 76. számaiban, hol az unio életkérdés gyanánt van felmutatva oláh nemzeteti szempontból is. Ha idő és hely engedendik, visszatérünk e' cikkekre.

Szerk. **) Sajnáljuk, hogy nem írta ki ön nevét egészen; hadd lássák ügyünk, bála az égnek igen kevés, ellenei, kik isten tudja, mifele sympathiakba vetik utolsó reményök horgonyát, miképp oly egyén nyilatkozik e' cikikben, ki úgy az Erdélyben legszamosabb nép értelmeshajneinek nézeteit tolmácsolni, mint szózatának vérei előtt hitelt, tekintélyt adni egy iránt képes. Szerk.

is, melyben a' csend és rend fentartása iránt, a' megirt módoni rendelkezés felelet terhe alatt meghagyatik, 's ehez képest, minthogy már rendőri tekintetben tetteleg m. hon kormányja alá vétettünk, ezt az erdélyi korm. széknek oly módal irjuk meg, miszerint a' törvénykezést illető rendeleteket el fogjuk fogadni. A' rendőrséget illetőleg pedig három választmányt neveztünk ki, Zilahon, Sz. Csehben és Tasnádon működendőket. Ezen választmány a' felelős alispán elnöklése alatt, közgyűlés után, közös ülést tartván, első teendőjének látta a' nép és nemesség nétalán tulcsapongó kedélyeinek lecsillapítására, egy felvilágosító és megnyugtató irományt szerkeszteni, melyet a' járásbeli tiszték, a' melléjük kinevezett t. bírákkal együtt, helységenként felolvassanak és megmagyarázzanak. De viszszerint a' közgyűlés többi tárgyaira K. K. t. bíró indítványozá: hogy miután a' megye rendei között a' testvéries béke és egyetértés már egészen helyre állott, tehát mindazon közkeresetek, melyek a' megyegyűléseken elkövetett kihágásokért keletkeztek, bár minő állásban lennének is azok, egy közönséges bocsánat, amnestia által végképp és soha fel nem eleveníthetőleg elenyésztesse; 's erre nézve a' derékszékhez oly rendelés tétessék, miszerint azok, a' melyek még megkezdve nincsenek, soha meg ne kezdessenek, a' melyek folyamatban vannak, letétessenek, a' melyek pedig már kifolyván felebezés mellett állanak, az olyanokra nézve ha terhelő ítéletek érkeznének is, azok soha teljességbe ne véssenek, sőt a' felolvasáskor a' jelen határozat nyomán végképp elengedetteknek jegyzőkönyvileg is kimondassanak. Mely indítvány méltányolható, hogy a' közelebről lefolyt években felizgatott kedélyekből kifolyt egyenetlenkedésnek és abból eredett tényeknek semmi emléke és jele fen ne maradjon, az ez iránti végzés a' derékszéknek megtartás végett átíratni határozatott. Hasonlóképpen D. S. az irni valók temérdek halmaza miatt egy kösajtónak szerzését indítványozván, vásárlása a' felküldendő követekre bízott. Végre jellemző volt még b. W. F. t. bírónak rövid viszszerint a' multra: akkor ugy mondoroszak voltak, mert gyűlöltük és üldöztük egymást, most tehát vessünk fátyolt a' régiekre 's egyesült erővel munkáljuk a' hon boldogságát. A' következő ülésben, jegyzőkönyv-olvasás és hitelesítés után, a' főispán végbúcsut vett a' rendektől, 's lemondott főispáni hivataláról. Csudálatos dolog, most még a' körüle valók sem követték példáját. Pedig máskor mindig egy nyelven beszéltek 's egy akaraton jártak. Ha ezen lemondást a' gr. Degenfeld Otto lemondásával, mielőnt. i. 1834-ben az erdélyi országgyűlés eloszlott, összehasonlítjuk, akkor ezen megyének mind az akkori fájdalmát, mind a' jelenlegi örömet könnyebben megmérhetjük. De mellőzve ezt, meg csak annyit jegyez meg, miszerint most már a' Vasárnapi Ujság méltóbb joggal írhatná hogy „a' meszesen tuli mártirokról semmit sem tudunk,“ de ez előtt két hónappal ezt nem írhatta a' nélkül, hogy vagy a' petitionáriusokat ne sértse, vagy hogy Kosuth Lajost ne gáncsolja. Igen édes Vasárnapi ur! tudnia kell, ha adatokkal támogatott beszédet akar megczáfolni, miszerint nálunk a' reapplicatio embereinek fenyegetése és üldöztetése nem valami prikulics historia volt. r. I.

Erzsébetváros. Mi is élünk, következőleg a' nagyszerű események, melyek egész Európát elboríták, reánk is hatottak, 's mivel ezeknek naponként komolyabb színbeni feltűnését tapasztaltuk, nem kis aggodalom lepte meg édes hazánkért dobogó szíveinket. Azonban Kolozsvár város lépései irányt adának e' város lelkes polgárainak, kikis mult hó 30-kán esti 8 órakor, előleges tanácskozás következtében, a' casinoba gyűltek, honnan faklyás zene kíséretében, nemzeti lobogókkal, szeretett főbíránk Daniel Ödön előtt állapodtak meg. Itt egy nemzeti ének elzengése után főbíránk megkérte, hogy az európai nagy események

komoly tanácskozást igényelvén, minélelőbb tartandó közgyűlésre a' tagokat egybehívni sziveskedjék. Mit a' közszeretben levő férfi azonnal megígért; ezt sokszoros éljenzés követte, 's a' rákoczi indulótól lelkesített polgárok csendesen eloszlottak. Más nap, azaz martius 31-én a' lobogók közül egy Apafi várára, kettő a' casinora tüzetett fel. Nagy volt az élénkség e' napon, imitt amott öszszecsoportosult férfiakat lehet látni, kiknek arczairól könnyen vala olvasható a' nemzeti lelkesedés, a' fővegek, öltönyök, cocárdákkal, nemzeti szalagokkal valának ékítve. E' nap is csendesentűnt le földünk láthatáráról, 's mind a' mellett, hogy a' polgárság gyűlést remélt más napra, ezt csak aprilis 5-én nyerheté meg. Már reggel jókor a' piac népesebb volt a' szokottnál. 10 óra után hangszaink zenéje mellett a' gyűlésre feltóduló néptömegnek a' közönség terme megnyílt; néhány perc alatt a' nép magát elhelyezé, 's egyszerre nagy csend lön. Ekkor fő bíránk röviden kifejezé, miként a' polgárok kivánságára, mely övével öszszhangzik, hívta öszsze a' közgyűlés tagjait, hogy a' jelen sürgős körülményekben a' teendők felett tanácskoznának. (Éljen!) Most tanár Dájbukát Gergely emelt szót, ki is érintve a' mostani nagy eseményeket, 's azoknak reánk súlyosodható következményeit, teendőinket indítványozá a' következő beszédben: „Tekintetes közgyűlés! Az európai események nagyok, fenyegetők, olyanok, melyeknek szomorú következményeitől e' kis haza is méltán tarthat. Minden nemzet mozgásban van, egyik gyógyszer, enyhítőcseppeket kér türethetetlen sebeire, másik azokat erőszakolni törekszik. Ekkora elváltozást, Európának ily meglepő alakban feltűnését a' mennyire bámolni kell, épp annyira szükség ében lenni a' borzasztó hullámok emelkedése esetére, 's készülni, hogy kedves hazánkat minden támadható veszély ellen biztosíthassuk. Már pedig ezt biztosítani, jelenét 's jövőjét alá roskadhatlan alapokra emelni csak úgy lehet, ha a' testvér Magyarhonnal, melynek keblétől elszakadása idejétől fogva merőben sínyleni látszik, újból egyesül; csak ugy lehet tartós boldogság csiráit a' magvait elhinteni 's aranykalászkokkal diszáló jövővőit reményleni, ha az unio, igen az üdvásztó unio kieszközöltetik, különben kis hazánk magára hagyva sem szellemi, sem anyagi erejét ki nem fejtheti annyira, hogy más országok ellenében erőteljes és bátorosított legyen. Azért mellőzve az unio üdvös eredményeiről, ezek avatottabb férfiak által kézzelfoghatólag levén megmutatva, hosszúság értekezést tartani, bátor vagyok Kolozsvár városának irányadó példája szerint indítványozni egy, a' királyi főigazgató tanácshoz felküldendő akázatos feliratot, melyben felséges fejedelmünk iránti rendíthetetlen hűségünket nyilvánítván, kéressék meg a' királyi főigazgató tanács, mikintegy minélelőbb tartandó országgyűlést a' körülmények szükségessé tén, kieszközölni méltóztassék; mely tárgyalás alá vendő az unio, mint e' haza jóllétének életfeltételét, nemzeti képviselést, közteherviselést, az urbérvizonyokból kibontakozást. Továbbá ezen feliratban kéressék meg a' királyi főigazgató tanács, hogy a' szellemi közlekedés tekintetéből, a' sajtó szabad mozgása iránt intézkedni 's a' jelen körülményekben támadható kitérősek fékezésére, 's a' csend fentartására nézve a' polgári őrsereg felállítását megengedni méltóztassék, mely a' Kolozsváréknak legyen rendezendő. Végre indítványozok egy a' közgyűlés és városi polgárság közül választandó bizottmányt, mely ezen feliratot fő kormányzó ő nagy méltóságának személyesen kézbesítendő. Az érzések özőnében, habár a' tárgy fontosságához képest magamat elég híven kifejezni nem tudám, de reménylen, hogy ezen gyűlés minden tagja megértendő hiányos szavaimat is akkor, midőn érzéseimről megvannak győződve; valamint azt is bizton reménylen, hogy felséges fejedelmünk, kinek dicő trónjáról a' hozzá hűségesen ragaszkodó népre, üdv 's boldogságnál egyéb nem áradhat, ismerve hazánk hűségét, mitsem fog tőlnök megtagadni. r. I.

ságnál egyéb nem áradhat, ismerve hazánk hűségét, mitsem fog tőlnök megtagadni. r. I.

Ezen beszédet éljenzések követték, melyek megszűnván, tanácsos Karácsony János szólott, 's lelkes szavaival az indítvány minden pontjait, az utolsó kivül pártolá: egy szersmind azt is indítványozá, hogy a' közelebbi országgyűlésre küldendő követeknek utasításul adassék, a' városi fizetéses hivatalok a' megyeiek hasonlatossága szerinti változásának kieszközölése, a' városi polgárságnak a' közigazgatást érdeklő ügyekbe 's választásokba befolyhatása. Ezen indítványt, valamint az utolsó ponton kívül, mely oda módosított, hogy a' felirat sürgönyileg küldessék, az előbit is, a' közgyűlés elfogadván, a' felirat szerkesztésére bizottmányt nevezett ki. Ezek után a' városi polgárság örömmel jöve le a' gyűlés színhelyéről, az indítványozó tanárt haza kísérvén; 's miután értesült, hogy a' közgyűlés is eloszlott, főbíró Daniel Ödön, tanácsos Karácsony János, főjegyző Másvilági István, 's főszónok Daniel Antal tiszteletére sietett; mi megtörténvén szélyel oszlottak. Este ágyudurrások 's kivilágított ablakok hirdeté e' nap fontosságát. 8 órakor casinónk elől faklyás zene mellett menének főbíránkhoz, hol Dájbukát Gergely lelkes szavakban fejezé ki felséges fejedelmünk iránti rendíthetetlen hűségünket, egyszersmind azon szeretetet, mely mindenikünk keblében emelkedik érdemteljes főbíránk iránt. Mire éljen kiáltások következtek, 's főbíró ur megköszönvén iránta tanusított érzelmünket, alig szűnő éljenzés között, Másvilági Istvánt, Karácsony Jánost, tanácsos Szenkovicz Lászlót 's aljegyző Csiky Istvánt tiszteltük meg. Karácsony Jánost a' polgárok karjaikra vevék 's ugy éljenezteték. Végre Dájbukát Gergelyhez sieténk, hol Karácsony János szavai lelkesíték a' kebleket, innen a' casinohoz érvén reánk a' nemzeti lobogókat feltűztük és eloszlottunk. Más nap nem, hanem harmadaap, ugy mint aprilis 7-én, újból nyilvános gyűlés tartott, 's a' felirat megállítván még az nap a' kir. főigazgató tanácshoz felküldetett. Adja az ég, hogy e' haza, melynek ege most oly boldog, élvezhessen tartós boldogságot, mely után hű fiaí rég epednek. A' bék üldő.

Egázítás. Kormányzó ő nmgának rendelete nyomán a' l. punk 343. számában közölt fejrővári tudósítás azon pontja, mintha a' polgárság a' várba rohanni 's a' püspöki pinczét kizsákmányolni ezelző szándékkal gyanasított 's ez okból az erősség tizenkét töltött ágyuval védetett volna, az ő nmgához tett hivatalos tudósítások szerint, a' valósággal nem egyezik.

Hírűzőr. Mig a' pesti lapok erélyesen vezéreziknek a' bécsi kormány ellen, miszerint folyvást táplálkozván a' reménnyel, Lombard Velence megtartása, vagy jobban mondva, viszszerterése iránt, a' birodalom minden részéből oda gyűjti a' katonai erőt, addig az őrsereg egy százada fegyverre kél 's az Olaszországba vinni szándékolt ujczokat forma szerint letartóztatja.

Apr. 9-én tartott pesti népgyűlés proclamatikát küldött mind az olaszokhoz, mind a' lengyelekhez. Az elsőknél kijelentik, miként annak, hogy szabadságuk elayomására magyar katonaság is volt használva, nem a' nemzet oka, hanem a' bécsi bueracratia. Az utóbbiaknak, nemzeti önállóságuk kivívása 's átalakulásuk iránt rokonszenvet nyilvánítanak pesti véreink.

Ugyanezen gyűlés petitiót intézett a' minisiterelnökhez, a' magyar katonaságnak Gallicziából és Olaszországból viszszerahívása végett, miután a' magyar nemzet nem engedheti meg, hogy katonáit akár a' szabadságért küzdő olaszok elnyomására, akár a' rokonszenvét bíró lengyelek ellen használják.

A' helytartó tanács tagjai azon megnyugtatót vették a' ministeriumtól, hogy további intézkedésig jelenlegi állomásukban maradhatnak. Felelősek régen várt színészársasága

a' napokban Kolozsvárra érkezett. Szombaton folyó hó 15-én léptek fel először „Férjem kószál” című vígjátékban. Az előadásról csak jót mondhatunk; hiszen Felekiék néhányan olyan legények és hölgyek, hogy... csak azt kell sajnálnunk, miért nem jöttek februariusban, mert szombaton este, mind a' mellett, hogy a' közönséget legalább is meglehetősen számunk bizvást mondhatjuk, a' középpályáholokon látszott, mikép küszöbén állunk az — urbéri viszonyok megszüntetésének. Na de hisz majd az országgyűlés talán mégis kitesz magáért; azért hát szeretett polgártársaink csak előre!

Austria. A' császár Rainer főherceg lombard-velencei alkirályt, megbomlott egészsége tekintetéből a' súlyos gondokkal járó igazgatástól felmenteni kegyeskedett, helyébe ideiglenes főkormányzónak Hartig grófot nevezvén ki... Van szó arról, hogy ezen gróf Milanoba menedne, Lombardiának pacificatioját megkísértendő, mely esetben a' lombard-velencei sergek Botzen-be (Tiról) vonulnának vissza; de van arról is, hogy a' kormány Sardinia ellen gyűjti a' serget, 's 4000 bécsi önkéntes már oda megindult. Ennél sokkal népszerűbb csatára buzdítják egymást a' bécsiek. Felszólítás jelent meg a' szabad bécsiekhez, mely figyelmezteti őket az 1683. évnek 13. szeptemberére, Sobieski Zsigmondra, Bécsnek ezen bajnok király általi megszabadítására, 's e' még fizetetlen nagy adósság lefizetésére. E' végett a' kormány szemeláttára alakulnak a' szabad csapatok. Ámbár

Oroszország tiltakozik, mintha nyugoti Európa ügyeibe készülné avatkozni, de készülnie kell, mert sok oldalról fenyegeti a' megtámadás. Tiltakozik az Európában elterjedt 's általunk is közölt híres proclamatiojának azon pontja ellen, mely az istent segélyül hívja — a' pogányok ellen. Hogy a' népek szó helyett pogányok szó tevődött, ezt vétségnek nyilatkoztatja. Azonban egy krakói gabonakereskedőt az első orosz faluban megkorbácsoltak, mert merészelt az azt mondani, hogy a' bécsi nép örvendett a' császártól nyert alkotmányának.

Albert főherceg az austr. hadseregtől elbucszott.

Azt hírelték, hogy Metternich 100,000 pfrt évi díjt huzott az ausztr. kincstárból. Ez rágalom, mert egyéb aprólékos emolumentumok mellett csak 98,000-t huzott. De nagy csuda

lesz, ha a' jövő ausztr. képviselői országgyűlés még ennél is olcsóbb külügyministert nem fog követelni.

A' bécsi Humorista szerint létezett régen régen — a' Metternich uralkodása alatt — egy titkos kamara, hasonló a' frankhoni restauratio alatt divatban volt fekete kamarához (chambre noire), hová bizonyos személyeknek a' postáról felsőbb parancs nyomán kikért leveleit vitték, bámulatos ügyességgel és gyakorlottsággal tartalmukat lemásolták, 's a' megfertőzött leveleket előbbi szűz állapotukba helyezve a' postára viszszaküldötték. A' Wiener Zeitung jelenti, mikép mart. 26-i legfelsőbb rendelet nyomán, az eféle jus primae noctishez hasonló titok-szentségtörés megszűnend, 's a' postahivatal semmineműsín alatt a' rábizott leveleket senki fiának ki nem adandja... A' levéltörést Angliában grahamizálásnak bélyegezték Graham volt ministerről, kit eféle csinyjaiért az alsóház rutul megmosdatott volt.

KÜLFÖLD.

Anglia. Anglia két egyesült országában még az európai mozgalmak jelei, azon esekély revolucio parodián kívül, melyet említettünk volt, jó órában legyen mondva, nem mutatkozott. Az angol nép a' hol alkalma van, kimutatja királynéja iránti vonzalmát, ki az alkotmány szabta határon túl hatalmát, befolyását terjeszteni nem törekedett, tehát ingerültség és gyűlölet tárgya nem is lehet. Irlandában az inség és orvosolhatlan sérelmek országában másként áll a' dolog. A' kormány kikerülhetlennek látja a' kitörést 's készül annak legyőzésére fegyverrel, mert másként nem bírja. Az uniobontók O'Brien alatt az O'Connell-párttól elvált része óriás népgyűlésben óriási bünt tett, 's már óriási kereset indult ellene.

A' porosz trónörökös regényes viszontagságok közt, néhol árnyában, néhol gyalog is utazva, néhol szegény emberek szolgálatára szorulva, Londonba megérkezett, hol a' betegágyból felüdült királyné elfogadta látogatását. London fő- és conservativurái előtt egy mákszemnyit sem vesztett reputatiojából a' herceg azért, hogy jövendő alattvalóit öszszelövette. Különb is a' herceg kinyilatkoztatata, mikép a' lövetésre nem adhatott parancsot, mert az őrizetnek nem ő volt parancsnoka; mely nyilatkozat — ha igaz — a' fata-

lis félreértést még fejthetlenebbé teszi. De kérdés, igaz é? Tehát mint jámbor, másért vagy másokért martyrkodó legitimus trónörökös nagy lever-t tartott a' berlini követ-ség épületében, hol az egész diplom. testület megjelent, melynek tagjai közül az orosz követtel sokáig beszélgetett, 's mint írják, az ausztriai követ g. Dietrichstein-nal is. Esti mulatságot a' herceg tiszteletére a' dus Devonshire hg. adott, hol Wellington hg. és Montemolin gróf is is megjelentek. Peel, Guizot, Duchatel uraknak adott nagy lakomát, 's ez helyén volt, mert azon urak pénzügyi tekintetben oly gyenge lábón állnak, miszerint Guizot irt a' frankhoni ideiglenes kormányának, hogy jól tenné, ha februárhónapra eső minsterelnöki díját kifizetné, mert — mondhatta volna — azon hónap fáradalmái, küszködései, rebegesei 's hívségével arra becsületesen megszolgált, szolgálata gazdag eredményéért pedig a' köztársaságtól kevés nyugdíjt megérdemelne.

Lajos-Filep visszavonultságában szinte elfeledve a' sors kezéből kicsikart örömkelyhének fenekéről szörpölgeti a' megkeseredett csöppeket. A' királyné, ki 1830-ban könyörgött volt férjének, hogy ne bántsa rokonát, 's a' rokona fejéről lehullott vagy lever-t koronát ne fogadja el, minden jövendőtől elzárt szép családján kesereg, 's a' fájdalom ágya fenekére szegezte, honnan, mint írják, bajosan fogna felkelni... A' király magán uradalmait az ideiglenes kormány megbecsültette, 's becsülték 100 millióra, de 50 milliót el fog nyelni az azokon fekvő adósság. Vauvin ezen uradalmak és adósságok rendbeszedője szerint a' királyt bámulatos szemtelenségen kapták. Vannak Orleans hercegekori adósságai is. Átalában inkább pénzsomj mint fukarság kinozta.

Schweiz. Ezen kis köztársaság nem szálla többé az európai conservativ monarchia szemében; teljes kényelemmel folytathatja alkotmánya revisioját. Freiburg-canton, a' jezsuiták volt fészke, a' kolostoroknak státusvagyonná tételét meghatarozta. A' kolostorok egy része rögtön bezáratik, a' honi barátok nyugdíjt kapnak, az idegen barátok utilevet. A' többiek közül kettő söt három is egybevonódik, 's halálukig a' harátok még ott élhetnek, de ha kívánnák, ezek is nyugdíjt nyerendének.

H I R D E T É S E K.

az Erd. Hiradó 351-ik számához április 18-án 1848.

H I R D O T Y M É N Y.

(1) A' bankigazgatóság, az austriai nemzeti bank állását folyó évi mart. 28-ról ezennel köztudomásra juttatja.

Az austriai nemzeti bank állása mart. 28-án 1848.

Van.	fr.	kr.
Pengő pénz	53,155,185	34%
Leszámított váltók 5—95 napi lejáratral	83,240,138	26
Letett zálogok előlegezés mellett, legfeljebb 90 nap alatt kifizetendők	12,213,600	—
Biztosított státusadósság	81,185,234	21%
Biztosított kölcsön Magyarhonban	1,077,587	7
	230,871,745	30%
Kell.		
Forgásban levő bankjegyek	198,392,665	—
Folyó számadások letisztázása	2,106,480	30%
Bankalap 50,621 darab részvény után egy egy részvényérték eredetileg 600 pftjával	30,372,600	—
	230,871,745	30%

Bécs, 1-ső ápril, 1848.

B. Léderer Károly,
bank-kormányzó.
Liebenberg Leopold,
bank-igazgató. (3)

Gyors utazási hirdetés.

(2) A' Biásini gyors utazási intézete ezennel hírül adja, miszerint folyó év és hó 28-ikán az első gyorskocsi fog indulni Kolozsvárról Sz. Ujváron Dézsen keresztül, egy előre még csak Beszterczéig, némi nehézségek elhárítása után, Bukovinába is a' pesti és brassai gyorskocsikkal kapcsolatban.

A' Gyorskocsi indul Kolozsvárról Sz. Ujvárra, Dézsre és Beszterczére minden pénteken reggel 4 órakor Beszterczéről vissza Kolozsvárra minden szombaton reggel 4 órakor. Egy hely fizet 30 font szabad podgyászsal, Kolozsvárról Szamosujvárra, vagy vissza, 1f. 30 xr. Dézsig 1 f. 50. Beszterczéig 4 fr. 40 xr.

Az intézet gondoskodott a' lehetőleg gyorsabb eljuthatásról Pestre, és az eddig létezett gyorslovakat a' t. cz. uraságok hintóba újra felállította, Szolnokig, azon megjegyzéssel hogy a' szolnokra jutott kocsi 3 hónapig fizetés nélkül ügyelet mellett kcsi szint is adand. A' Biásini gyorsutazási intézetéből.

Pesten Április 9-ik 1848. (3)

Eladó orgona.

(5) Egy négy oktávás, 's hat változatos új izlésű, nagyszerű orgona az ovárban 230 szám alatt Konnert Mártonnál eladó. (6)

1) Czigelka ásvány gyógy-viz Karvászky József kereskedésében árulatik. (1)